

Muistio

Luonnon virkistyskäytön strategian koordinaatioryhmä

Aika: 24.8.2022 klo 9.00-12.00

Paikka: Hybridikokous: Ympäristöministeriön kokoushuone Kuha ja Microsoft Teams –etäyhteys

Osallistujat:

Katju Holkeri, finanssineuvos, VM (läsnä)

Mikko Helasvuo, rakennusneuvos, OKM (etäyhteydellä)

Ville Schildt, neuvotteleva virkamies, MMM (läsnä)

Sini Markoff, matkailuasiantuntija, TEM (läsnä)

Mari Miettinen, erityisasiantuntija, STM (etäyhteydellä, poistui kohdan 6 aikana klo 10.30)

Miliza Malmelin, erityisasiantuntija, YM (pj., läsnä)

Matti Nieminen, erityisasiantuntija, YM, (siht., läsnä)

Sakari Kokkonen, johtava asiantuntija, Metsähallitus Luontopalvelut (etäyhteydellä)

Marjo Neuvonen, tutkija, Luke (pysyvä asiantuntija, läsnä)

Ulla Rosenström, johtava asiantuntija, VNK (kutsuttuna asiantuntijana, etäyhteydellä, asiakohdat 1-5)

1. Kokouksen avaus ja esittäytyminen

Puheenjohtaja Miliza Malmelin avasi kokouksen. Osallistujat esittäytyivät.

Mikko Helasvuo esitti, että koordinaatioryhmään nimettäisiin edustaja myös Opetushallituksesta, sillä eivät käsittele varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen liittyviä asioita OKM:ssä. Pj. totesi, että asia voidaan käsitellä seuraavan kokouksen yhteydessä.

2. Edellisen kokouksen muistio

Hyväksyttiin muutoksitta.

3. Kokouksen ja työpajan työjärjestys

Hyväksyttiin esityslistan mukaisesti.

4. Ajankohtaista

Puheenjohtaja kertoi, että koordinaatioryhmän asettamisen yhteydessä (1.7.2022) perustettuun sihteeristöön kuuluvat hänen lisäkseen Sakari Kokkonen (MH Luontopalvelut), Matti Nieminen (YM) ja Ville Schildt (MMM). Sihteeristö valmistele ja fasilitoi koordinaatioryhmän työtä. Koordinaatioryhmälle ja sihteeristölle on perustettu erilliset Tiimeri-työtilat. Kutsu koordinaatioryhmän työtilaan tulee sihteeriltä myöhemmin. Yhteydenotot valmisteluun liittyvissä asioissa voi lähettää ensisijaisesti sihteerille tai puheenjohtajalle. Eduskunnassa on tehty kirjallinen kysymys luonnon virkistyskäyttöstrategian edistämisestä. YM on laatinut vastauksen kysymykseen. Kysymys ja vastausluonnos välitetään tiedoksi

myös koordinaatioryhmälle.

Ville Schildt kertoi, että tutkimusprofessori Liisa Tyrväinen Luonnonvarakeskuksesta on 4 kk ajan virkakierrossa MMM:ssä ja voinee tarvittaessa tukea myös luonnon virkistyskäyttötyössä. Valtion retkeilyalueiden osalta MMM on asettanut tulostavoitteita Metsähallitukselle, ja tätä voitaneen käsitellä myös koordinaatioryhmässä loppuvuonna.

Mikko Helasvuo kertoi OKM:n liikuntapaikkarakentamisen avustuksia myönnetyn keväällä luonnon virkistyskäyttöä edistämään mm. seuraaville hankkeille: liikuntapaikkojen esteettömyyssoppaiden sisältöjen arviointi (Suomen Paralympiakomitea ym.), muiden kuin hiihdon talvireittien kävijäseuranta (Suomen Latu), opas maanomistuksen huomioimisesta kiipeilyssä (Kiipeilyliitto) ja golfkenttien hoito-opas (Suomen Golfliitto).

Mari Miettinen kertoi uuden jaoston käynnistymisestä Kansanterveyden neuvottelukunnassa. Kyseessä on Liikunnan ja ravitsemuksen edistäminen uusissa sote-rakenteissa ja niiden yhdyspinnoilla. Lisäksi elintapaohjauksen tarkistuslista, mukaan lukien liikuntaneuvonta, julkistetaan lähipäivinä. Lista on tarkoitettu hyvinvointialueiden valmistelun tueksi.

Sini Markoff kertoi kansallisen matkailustrategian päivittämisestä ja julkista tukea ohjautuvan luontomatkailuun. Ida Honkonen palaa tehtäviinsä ministeriössä (TEM) lokakuussa.

Sakari Kokkonen kertoi, että luontoreittien esteettömyyden edistymistä selvitetään (Invalidiliitto, SOVELI, Suomen Paralympiakomitea).

Marjo Neuvonen kertoi Eurostat -vetoisesti selvitetyn ekosysteemistilinpitoa, jossa on mukana myös virkistyskäyttö, aluksi matkailutiedon perusteella. Luke on kommentoinut asiaa lähivirkistysosalta. Raportointia on luvassa kolmen vuoden välein.

5. Alustus strategioiden seurannoista ja mittareista

Ulla Rosenström (johtava asiantuntija, VNK:n strategiosaosto) alusti aiheesta. Hän muistutti, että indikaattorit eivät ole itsessään tavoite. Hän kertoi termejä mittari ja indikaattori käytettävän pitkälti samasta asiasta, eri tahojen mieltymysten mukaisesti. Hän varoitti myös niiden suuresta määrästä, ja kehotti kiinnittämään huomiota tiedon saatavuuteen ja tuoreuteen. Ei siis kannata valita mittareita, jotka eivät päivity, sillä ajantasaisuus on tärkeää etenkin päättäjille. Indikaattoreiden ei tulisi olla myöskään todellisen päätöksenteon korvike. Dataa indikaattoreihin on saatavissa mm. seuraavista lähteistä: tilastot, barometrit, Big data (Google), rekisterit. Hän totesi, että luonnon virkistyskäytön strategian seurannassa noin 10 mittaria saattaisi olla sopiva määrä (1/tavoite). Analyysiä on mahdollista kirjoittaa auki tekstinä ja käyttää lisäksi tunnuslukuja. Myös tilastoilla voi kuvata asian ja strategian edistymistä.

Ulla Rosenström lupautui kommentoimaan asiantuntijana valmistuvaa indikaattorikokoelmaa, kun indikaattoreista on käytössä kuvaajia, vaikka hän on vaihtamassa työtehtäviään syksyn aikana. Diaesitys tulee koordinaatioryhmän Tiimeriin (huom. ei jaettavaksi eteenpäin ilman tekijän lupaa).

6. Työpajatyöskentely

Puheenjohtaja alusti ja johdatti osallistujat työpajavaiheeseen, kertoen myös syyskauden työskentelyn alustavista suunnitelmista. Taustamateriaaliksi osallistujille oli toimitettu ennakkoon mittaritaulukko, johon osallistujat olivat saaneet ehdottaa mahdollisia mittareita/indikaattoreita.

Työskentely tapahtui pienryhmissä, joista kaksi oli paikan päällä ja yksi etäyhteydellä. Työpajassa etsittiin vastausta kysymykseen, mitkä ovat tärkeimmät seurattavat asiat, jotta tiedetään, toteutuuko strategia. Pienryhmät tuottivat kukin oman versionsa mittaritaulukosta. Tavoitteena oli tunnistaa yksi indikaattori kutakin tavoitetta kohden.

7. Työpajan annin jatkotyöstöstä sopiminen

Sihteeristö valtuutettiin jatkamaan indikaattoritaulukon työstämistä työpajan pohjalta, ja valmistelemaan seuraavaan kokoukseen alustava esitys indikaattoreiksi.

Mari Miettinen lupasi selvittää THL:n kanssa, mitä tietoja on hyödynnettävissä FIM hyvinvointi- ja terveystutkimuksesta. Mikko Helasvuo puolestaan selvittää luontoliikuntatapahtumien määrän kartoitusmahdollisuuksia. Hän toi esiin, että vesiluonnon virkistyskäytön mittarit ovat toistaiseksi vähäisellä huomiolla.

8. Seuraava kokous ja kokouksen päättäminen

20.10. klo 9.00-12.00 hybridikokouksena (ympäristöministeriön kokoushuone Norppa ja Teams – etäyhteys).